

De voorbije decennia werden maatregelen genomen die de aantrekkingskracht van het lerarenberoep zouden vergroten. Veel maatregelen. Ze hebben echter nog niet veel opgeleverd. Dat tegenvallend effect is grotendeels te verklaren doordat de overheid liever focuste op de schoolorganisatie dan dat ze de leraar als uitgangspunt koos.

De leraar centraal

Enorme uitdagingen

Consequent kiezen voor de leraar houdt in dat moeilijke wegen moeten worden bewandeld. Zo moet creatief gewerkt worden om de maatschappelijke status van de leraar te vergroten. Ouders blijken veel waardering te hebben voor het werk van de leraren en ook zijn de meeste leraren tevreden over hun beroep. Maar tegelijk voelen ze die maatschappelijke waardering niet. Zou dat deels het gevolg kunnen zijn van de manier waarop de overheid te veel en te vlug vernieuwingen doorvoert? Wordt dat negatief gevoel versterkt doordat de overheid de leraren niet of ondermaats betreft bij vernieuwingen? Of is dat omdat ze vernieuwt zonder grondige evaluatie van het bestaande? Of om nog andere redenen?

Zeker is dat de mate waarin de professionaliteit van de leraar wordt erkend, de mate waarin hij of zij betrokken wordt bij het schoolbeleid en de spanningen die worden geleverd om de werkdruk en planlast terug te dringen, sterk mee bepalend zijn voor de wijze waarop leraren hun werk op school ervaren.

De uitdagingen zijn groot: we hebben voldoende leraren nodig die kwaliteitsvol kunnen werken.

Leraren in de toekomst

Welke opdrachten zal het onderwijs krijgen? Wie zullen de leraren van morgen zijn? Welke taken zullen leraren op zich zien afkomen? Hoe en waar kunnen ze zich professionaliseren? Hoe zal de lerarenopleiding op dit alles inspelen? Zullen er nog studenten zijn die kiezen voor het lerarenberoep? Hoe kunnen we hen motiveren? Leidt het nakende lerarentekort tot nieuwe strategieën? Kunnen we leraren motiveren om in het beroep te blijven en dus niet na enkele jaren dienst uit te stappen?

Die vragen borrelen op als we kijken naar de onderwijswereld van vandaag. Het bestuderen van de huidige onderwijscontext met zijn mogelijkheden en problemen, is boeiend en biedt ook een kijk op minder bekende bewegingen in het onderwijsveld.

Het ene onderzoek volgt op het andere, de ene visie vult de vorige aan, de ene praktijkervaring werd nog niet geëvalueerd of de schijnwerpers belichten al weer een volgende vernieuwing. Ieder van ons in het onderwijsveld holt zichzelf achterna om de stroom van veranderingen en vernieuwingen (ook deze die we onszelf opleggen) te kunnen volgen en uitvoeren.

We zijn te vaak gefocust op het heden en de zeer nabije toekomst. Er is onvoldoende tijd en ruimte om halt te houden en te kijken naar het doel waar we op afsteveneren. Welke toekomst gaan we tegemoet met ons onderwijs, met onze huidige leraren, studenten en leerlingen? We hebben geen glazen bol om dat te voorspellen. Maar we kunnen wel onszelf de leerrijke kans bieden om proactief te werken aan de toekomst.

We kunnen de toekomst 'voorbereid' aanvatten. Daarom moeten we halt houden bij enkele evoluties: wie zijn de studenten die zich inschrijven voor de lerarenopleiding, wat trekt leraren aan in het lerarenberoep, hoe kan het onderwijspersoneel ge-professionaliseerd worden, welke visie hanteren diverse actoren (Europa, technologische wereld,...) op het toekomstig onderwijsveld...

Naar de toekomst kijken, noopt tot vragen stellen en in vraag stellen. We moeten onze blik verruimen. Een open gedachtewisseling over leraren in het onderwijs van de toekomst is nodig.

De verschillende onderwijsactoren moeten betrokken worden bij dat breed debat. Onder meer wetenschappelijk onderzoek en de resultaten van grondige evaluaties zijn daarbij onmisbaar. Veel tijd rest er niet. Leraren zijn en blijven nodig! Liefst in voldoende aantal.

Een onmisbaar fundament

Elk jaar stromen duizenden COV-leden naar de pedagogische studiedagen van het COV. Tijdens de voorbije paasvakantie organiseerden de provincies Oost- en West-Vlaanderen en Limburg hun studiedag. Op zaterdag 25 april is het de beurt aan

Vlaams-Brabant en Antwerpen volgt in het najaar. Geen enkele onderwijsvakbond weet zoveel leden tijdens een vakantieperiode of een weekend op de been te brengen. COV-leden zijn leergierig en schrikken er niet voor terug om een dag van hun vakantie of weekend op te offeren en zich open te stellen voor nieuwe ideeën, nieuwe methodes, nieuwe materialen en visies die kunnen bijdragen tot een kwaliteitsvoller onderwijs.

De studiedagen maken integraal deel uit van de pedagogische werking van het COV. Het COV-congres van november 2008 gaf aan dat in een nieuwe, grote ACV-onderwijscentrale de pedagogische werking moet uitgebouwd blijven.

Jaarlijks bezint onze Pedagogische Commissie zich over een boeiend thema waarin de verschillende COV-leden zich kunnen herkennen. Dit jaar werd gekozen voor 'Waar leraren en scholen goed in zijn'. Elke provincie werkte het thema op een eigen, creatieve manier uit. In de verschillende sessies, postersessies, voordrachten en activiteiten werden de bezoekers uitgedaagd om zich te bezinnen over: 'Waar ben ik als leraar goed in?'; 'Waar kan ik nog in verbeteren?'; 'Hoe functioneert ons schoolteam?'; 'Wat hebben we al gerealiseerd?'; 'Welke wegen kunnen we nog bewandelen?'

Voor het COV is het een essentiële opdracht bij te dragen tot de professionele ontwikkeling en vorming van zijn leden. De pedagogische werking is daarom onlosmakelijk verbonden met de COV-werking. De studiedagen betekenen een meerwaarde voor onze pedagogische werking. We moeten ons hoeden voor een commercialisering die voorbijgaat aan de essentie van onze werking.

Het uitdenken, vorm geven en organiseren van de studiedagen wordt gedragen door de vele vrijwilligers die het COV rijk is. Zonder hun inzet kunnen deze succesvolle studiedagen niet gerealiseerd worden. We danken hen om er elk jaar weer te staan voor onze leden.

Romain Maes
algemeen secretaris